

Прогнозно становище на Комитета на регионите относно „Принос на регионите за постигането на европейските цели, свързани с изменението на климата и енергетиката, по-специално във връзка с „Конвента на кметовете““

(2009/C 76/04)

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

- припомня на институциите на ЕС, че действията на местно равнище са от основно значение за постигането на целите за увеличаване на енергийната ефективност с 20 %. Ключовата роля на регионите и общините за тяхното осъществяване вече е ясно призната от Европейската комисия и Европейския парламент;
- посочва, че транспортът, жилищното настаняване и обществените сгради и съоръженията за обществено осветление, които се планират и осигуряват от местните и регионалните власти, са области, в които могат да бъдат постигнати значително намаляване на CO₂ и икономия на енергия;
- смята, че е необходимо плановете за действие на малките и големите населени места да се вписват в контекста на регионалните и националните планове. Регионалните планове могат да осигурят връзката между местните и националните инициативи, което би гарантирало разработването на съгласувани местни планове. Важно е плановете за действие да съдържат практически инструменти за постигането на поставените цели и с оглед на това да се осигури подходящо финансиране;
- счита, че на Конвента трябва да бъде даден нов старт, за да се даде ясна възможност на всички поднационални власти, включително и регионите, да участват;
- призовава кредитирането и финансирането от ЕС да бъде адаптирано, така че да определя като приоритетни действията за насърчаване на устойчивото използване на енергията, като например увеличаването на дела на регионалното финансиране за подобряването на енергийната ефективност на жилищата от 3 % на 5 %. ЕИБ би трябвало да отпусна лесно заеми на регионалните и местните органи на управление, които искат да инвестират в програми за енергийна ефективност за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници и намаляване на емисиите на CO₂.

Докладчик: г-жа Кау TWITCHEN (УК/ЕНП), член на Съвета на графство Есекс

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

Основни послания

1. Приветства поканата, отправена от Европейската комисия, да изрази позицията си относно ролята на регионите в рамките на Конвента на кметовете.
2. Подчертава, че всички граждани имат правото да знаят какво правят техните избрани представители за осигуряване на устойчивостта на тяхната околна среда за бъдещите поколения.
3. Изтъква, че „Конвентът на кметовете“ е отлична възможност за кметовете да привлекат гражданите за участие в колективни позитивни действия за борба срещу изменението на климата и ще даде възможност на Европейския съюз да се изяви като истински лидер в тази област.
4. Припомня на институциите на ЕС, че действията на местно равнище са от основно определящо значение за промените в индивидуалното поведение, което е необходимо условие за постигането на целите за увеличаване на енергийната ефективност с 20 %, като важната роля на регионите и общините за тяхното осъществяване вече е ясно призната от Европейската комисия ⁽¹⁾ и Европейския парламент ⁽²⁾.
5. Отбелязва, че с насърчаването на устойчивата енергетика и енергийната ефективност Конвентът на кметовете може да стимулира градовете и регионите да осъществят промени, насочени към защита на най-уязвимите граждани, по-специално тези с ниски и фиксирани доходи, от последиците от високите цени на енергията и от риска от енергийна бедност. Това обаче следва да се извършва по такъв начин, че да се избягва субсидирането на енергията и да дава възможност за използване на значителни стимули с цел повишаване на енергийната ефективност и, доколкото е възможно, намаляване на потреблението на енергия.
6. Отбелязва, че регионалните и местните власти вече започнаха да предприемат дейности и инициативи, които ще допринесат за постигането на общите и конкретните цели на политиката на ЕС в областта на изменението на климата, като демонстрираха лидерска роля със смелото и необходимо решение за увеличаване на енергийната ефективност в полза на своите граждани и околната среда. Конвентът на кметовете, както и някои подобни национални и международни инициативи, осигурява силен механизъм, придаващ нов импулс за продължаване на работата в тази област.
7. Приветства създадената за пръв път възможност за признаване на предишните усилия на общините в областта на енергийната ефективност и икономията на енергия и призовава водещите общини да участват активно и да представят своите проекти в рамките на Конвента.

⁽¹⁾ Andris Piebalgs: „и наистина, редица от най-иновационните идеи и проекти за борба срещу глобалното затопляне идват от регионите и градовете“, Форум на КР по въпросите на градовете, проведен през април.

⁽²⁾ Доклад на ЕП за Плана за действие за енергийна ефективност: реализиране на потенциала (2007/2106(INI)): „подчертава ролята на местните и регионалните агенции за енергийна ефективност за ефективното осъществяване на мерките за енергийна ефективност“.

8. Приветства обещаващия старт на Конвента и високата степен на политическа ангажираност на европейските общини, които се ангажираха да постигнат над 20 % икономия на енергия. Но ако този ангажимент бъде поет само от големите градове, има опасност тази инициатива да се превърне в символичен жест. Дошъл е моментът да бъдат привлечени всички поднационални органи на управление, общините и регионите, в зависимост от вътрешната структура на всяка държава-членка, за да се засили ангажираността по отношение на Конвента или да се увеличи броят на партньорите, които по друг начин практически се ангажират с подобна цел. По-малките общини би трябвало да бъдат информирани относно възможността за обединяване в регионални мрежи.

9. Ето защо призовава регионалното и местното ниво на управление да действат като също толкова необходими партньори в Конвента и в изпълнението на поетите от ЕС ангажименти по отношение на изменението на климата.

10. Приветства напредъка във връзка със законодателните рамки, установени с пакета от мерки в областта на енергетиката и изменението на климата, които осигуряват законодателна сигурност и рамка за дейностите, които следва да бъдат предприети съгласно Конвента на кметовете. Но на равнище ЕС са необходими повече действия за конкретизиране на поетия от държавите-членки ангажимент за намаляване на потреблението на енергия с 20 %.

11. Изразява съжаление за това, че не беше определена обвързваща цел по отношение на енергийната ефективност в пакета от мерки в областта на енергетиката и изменението на климата от 2008 г., която представлява липсващата брънка за постигането на необходимото намаляване на CO₂.

12. Подчертава, че без рамка, определяща цели на равнището на ЕС, на национално, регионално и местно ниво, Конвентът ще се окаже недостатъчен за постигането на целта за намаляване на емисиите с най-малко 20 %, с която са се ангажирали страните по Конвента. Важно е местните и регионалните власти да участват в определянето на целите по отношение на климата и енергетиката, да бъдат приети конкретни инструменти за постигането на тези цели и с оглед на това да се осигури подходящо финансиране.

Ролята на регионалните власти

13. Припомня отново посланията, отправени в предходните становища, приети от КР в тази област ⁽³⁾. Регионите, както и малките и големите населени места, са участници от първостепенно значение в областта на енергетиката, които носят отговорности във връзка с редица дейности, отнасящи се до планирането, издаването на разрешителни, инвестирането, обществените поръчки, производството и потреблението. Транспорти, жилищното настаняване, обществените сгради и съоръженията за обществено осветление, които се планират и осигуряват от местните и регионалните власти, са области, в които могат да бъдат постигнати значително намаляване на CO₂ и икономия на енергия.

⁽³⁾ Становище на Комитета на регионите относно „Ограничаване на глобалното изменение на климата до 2 градуса Целзий и включването на авиацията в системата за търговия с емисии“, DEVE-IV-015.

14. Подчертава въздействието, което общата цел за намаляване на потреблението, както на потребителските стоки, така и на природните ресурси, като например водата, ще окаже за намаляването на емисиите и използването на енергия. В редица случаи регионите могат да оказват по-широко въздействие върху поведенческите промени отколкото отделните местни власти и поради тази причина са в добра позиция, за да влияят на гражданите с оглед постигане на промяна в поведението, тъй като дейностите им обхващат както градските, така и селските райони.

15. Ето защо пледира за значителна роля на регионите и изразява надежда, че компетентните регионални органи ще насърчат много от намиращите се на тяхна територия общини да участват в Конвента.

16. Смята, че е необходимо плановете за действие на малките и големите населени места да се вписват в контекста на регионалните и националните планове. Регионалните планове могат да осигурят връзката между местните и националните инициативи, което би гарантирало разработването на съгласувани местни планове. Важно е плановете за действие да съдържат конкретни инструменти, отнасящи се до финансирането, техническите аспекти, човешките ресурси, законодателството и оценката, както и график за постигането на поставените цели.

17. Припомня, че съществуват дълбоки различия между регионите, че някои системи, сектори и региони могат да бъдат засегнати в по-голяма степен от изменението на климата и че способността за приспособяване, която варира в зависимост от различните сектори и региони, е тясно свързана със социално-икономическото развитие; в този смисъл местните и регионалните власти имат значителна роля.

18. Приветства включването в Конвента на критерии за постижения и подчертава водещата роля, която регионите биха могли да играят в набелязването на възможностите за действие на местно равнище, споделянето на най-добри практики, определянето на партньори по проектите, отпускането на финансови средства, измерването на напредъка и разпространяването на информация за успешно реализираните инициативи. Местните инициативи би трябвало да бъдат включени в регионална или национална рамка, за да се постигне максимално въздействие и да се даде възможност за създаване на партньорства. Освен това те трябва да имат възможност да си поставят амбициозни цели, свързани с устойчивостта, по-високи от определените в националните рамки.

19. Признава, че мащабът на партньорствата, създавани за предприемане на действия, ще бъде важен фактор за успеха или неуспеха на Конвента. За да бъдат действията ефективни, е необходимо партньорствата да бъдат достатъчно мащабни, за да оказват въздействие, но също и достатъчно малки, за да гарантират ангажираност на местно равнище. Докато големите градове могат да постигнат икономии от мащаба, регионите могат да окажат съдействие на по-малките общини и на местните власти в селските райони за посрещане на значителните предизвикателства, свързани с повишаването на енергийната ефективност, насърчаването на устойчивите енергийни източници и намаляването на емисиите на CO₂.

20. Припомня на Комисията важната роля на градовете и регионите за оказване на влияние върху енергийните пазари посредством тяхната функция на важен доставчик на топло- и електроенергия, например чрез системи за комбинирано произ-

водство на топло- и електроенергия и общински системи за преработване на отпадъци като произвеждане на енергия от отпадъци, анаеробно разлагане на биомаса и производство на твърди регенерирани горива, както и развитието на възобновяеми енергийни източници и алтернативни източници на енергия с ниски емисии на парникови газове.

21. Следователно Конвентът трябва да получи нов старт, за да се даде ясна възможност на всички поднационални власти, включително и регионите, да участват, за да се постигне максимален териториален обхват, като се включат и селските райони, които са изправени пред сериозни предизвикателства по отношение на повишаването на енергийната ефективност, насърчаването на устойчивите енергийни източници и намаляването на емисиите на CO₂. Конвентът на кметовете би трябвало да се координира със сродни национални инициативи.

Предизвикателства пред Конвента

22. Заявява отново подкрепата си за целите на Конвента и обхвата на неговите дейности, включително и намаляване на търсенето и потреблението на енергия, развиване на устойчиви и сигурни енергийни доставки чрез насърчаването на възобновяемите енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност на продуктите.

23. Настоява основната цел на мерките за намаляване на емисиите да бъде устойчивост в дългосрочен план и съответно конкретните цели да бъдат обвързани с качествени показатели, които да гарантират осигуряването на устойчивост.

24. Подчертава, че за да може Конвентът да има дългосрочно въздействие, той трябва твърдо да залегне в основните нормативни актове на органите на управление, които се присъединяват към него, като неговите цели и ангажименти трябва да бъдат защитени от бъдещи интерференции или разводняване вследствие на евентуални бъдещи промени в политическото ръководство, административната структура или границите на териториално-административните единици.

25. Изтъква, че краткосрочното бюджетно планиране оказва натиск върху регионите и градовете, които взимат средносрочни до дългосрочни инвеститорски и политически решения за подобряване на собствената си енергийна ефективност, за насърчаване на използването на устойчиви енергийни източници и намаляване на емисиите на CO₂. Залаганите цели при оценката на резултатите в националните планове следва да взимат това предвид.

26. Предлага, тъй като не съществува определение за кмет или регион, което да е валидно за всички държави-членки в ЕС, заглавието на Конвента и предполагаемият му обхват на действие да гарантират, че той не изключва други органи или не възпрепятства присъединяване към него.

27. Изтъква разликите в постигнатия от градовете и регионите в ЕС напредък относно намаляването на емисиите на CO₂ и потреблението на енергия през последните години, както и факта, че някои новатори сред тях вече постигат резултати, които надхвърлят най-лесно осъществимите цели. Трябва да се отчитат различните ситуации във връзка с интензивността на енергийното потребление и производство и свързаните с тях емисии на парникови газове както между отделните държави-членки, така и в самите държави, по-специално между градските и селските райони.

Други предложения за Конвента

28. Призовава за подкрепа при разработването на основните насоки за намаляване на емисиите, както и ясни указания за измерването и отчитането на емисиите. Това е от първостепенно значение за съпоставянето и сравняването с постиженията.

29. Предлага, за да се избегне повтарянето на едни и същи грешки, сравнителните критерии да включват не само примери за неуспех, но и за постижения. Подобни примери би трябвало да са непосредствено приложими и затова следва да се предоставят подробности относно всички инициативи, включително и техните бюджети. ЕС би трябвало да включи и поуките, извлечени от Конвента на кметовете на САЩ и Регионалната инициатива за парниковите газове на североизточните и средноатлантическите щати (САЩ).

30. Предлага, тъй като редица градове и общини са членове на регионалните и национални мрежи, всички от които са разработили методологии и системи за отчитане, да се обмислят начини за използване на тези методологии в Конвента, като същевременно се направи опит за хармонизиране на инструментите за измерване и отчитане в средносрочен план. Това би позволило да се избегне повторното разработване на методологии и би насърчило по-широкото участие в Конвента. Целта е да се гарантира, че по-голямата част от общините, участващи в съществуващи мрежи, ще се включат в Конвента на кметовете.

31. Предлага графовете в Конвента да позволяват критериите за високи постижения и съществуващите инициативи, които се смятат за най-добри практики, да бъдат споделяни между държавите-членки преди разработването на плановете за действие. Това ще гарантира отразяването на добрите практики в плановете за действие, разработвани от градовете и регионите.

Предизвикателства за целите на ЕС за енергийна ефективност

32. Подчертава значението на европейския и национален контекст за успеха на действията на местно равнище и в частност неуспеха на Комисията да задейства и актуализира Плана за действие за енергийна ефективност от 2006 г. Ще се наложи това да бъде направено, за да се насърчат държавите-членки и техните градове и региони да се стремят към цели, свързани с енергийната ефективност, надхвърлящи определените на равнището на ЕС 20 %.

33. Повтаря призива, отправен по време на Европейския съвет от юни към Европейската комисия и държавите-членки да ускорят неговото изпълнение и да обмислят преразглеждането му.

34. Настоятелно призовава за непосредствено обвързване между националните и регионалните планове за действие в областта на енергетиката, тъй като последните са необходимо свързващо звено между националните планове за устойчива енергетика и тези на градовете и общините. Важно е местните и регионалните власти да участват в определянето на цели по отношение на климата и енергетиката, да бъдат приети конкретни инструменти за постигането на тези цели и с оглед на това да се осигури подходящо финансиране.

35. Призовава кредитирането и финансирането от ЕС да бъде адаптирано, така че да определя като приоритетни действията за насърчаване на устойчивото използване на енергията, като например увеличаването на дела на регионалното финансиране за подобряването на енергийната ефективност на жилищата от 3 % на 5 %. ЕИБ би трябвало да отпуска лесно заеми на регионалните и местните органи на управление, които искат да инвестират в програми за енергийна ефективност за насърчаване на използването на устойчиви енергийни източници и намаляване на емисиите на CO₂.

36. Ето защо предлага при средносрочния преглед на програмите за финансиране на ЕС да се обмислят начините, по които могат да се адаптират всички програми в подкрепа на енергийната ефективност, насърчаване на устойчивите енергийни източници и намаляване на емисиите на CO₂ и да се гарантира, че градовете и регионите ще имат достъп до програми за подобряване на енергийната ефективност. Така например, при евентуално преразглеждане, наред с увеличаването на регионалното финансиране и финансирането по кохезионните фондове в подкрепа на енергийната ефективност на жилищата, би трябвало да се включват повече инвестиции в подкрепа на пускането на пазара на новите технологии по програми като Седма рамкова програма. Може също така да се наложи преглед на законодателството в областта на държавните помощи, за да могат да се осъществят мерки във връзка с индустриалните промени и преобразуването на енергията.

37. Приканва Комисията да продължи разработването и да ускори прегледа на мерките, които биха могли да помогнат на големите и малките населени места и на регионите за постигането на поведенческа промяна, например насърчаването и класифицирането на енергийнонеэффективни продукти.

38. Изразява убеденост, че регионите и градовете могат да бъдат подпомогнати в техните усилия за изпълнение и надхвърляне на определената за 2020 г. цел за постигане на 20 % енергийна ефективност, ако целта стане задължителна и Планът за действие за енергийна ефективност на ЕС бъде съответно актуализиран, така че да включи очакването държавите-членки да преразгледат националните си планове за действие в тази връзка.

Брюксел, 26 ноември 2008 г.

Председател
на Комитета на регионите
Luc VAN DEN BRANDE